

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti
Ethicorum**

Melanchthon, Philipp

Witebergae, 1583

VD16 ZV 20638

De Temperantia.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

Et amplitudo misericordiae illustri imagine describitur in domino, qui remittit seruo ingens *Mat. 18.* debitum, & postea punit seruum non remittentem, ut intelligamus, & excellere in ipso misericordiam, & velle eum, ut nos quoque misericordiam propter ipsum exerceamus, praesertim cum in nostris officijs misericordiae velit esse agnitionem nostrorum peccatorum, & diuinae condonationis,

iuxta illud: Beati misericordes, quia misericordiam consequentur. *Mat. 5. 48.* Item Nazianzenus: *Εἰ δὲ ἀδελφοὶ ὀφθαίρου καὶ πρόχριστον τὸ πρῶτον, ὅτι καὶ καὶ οὐκ ἔστι καὶ θεῷ σαθμίζεται.* *misericors appara, & soli Deo.*

Reliquae demonstrationes perspicuae sunt, ut de gratitudine inter homines.

Necessaria est aequalitas, ut seruetur genus *Cic. in orat. Ranae.* humanum.

Sublata gratitudine, tollitur aequalitas.

Ergo necessaria est gratitudo.

ITEM.

Necessaria copulatio est caussa & effectus.

Benefactor, ut Deus, vel homo, est caussa salutis alteri,

Ergo seruatus debet agnoscere illam copulationem.

Et sanxit Deus inter homines gratitudinē, ut agnoscamus ipsi quoque debere gratitudinem.

DE TEMPERANTIA.

Omnis natura est conseruatricis sui recte ordine. *G 3 Tem.*

Temperantia seruat animantia.

Ergo est necessaria.

Ha virtus infertur
ad 7 scripta.

Sedulitas etiam ad iusticiam pertinet, quæ
est virtus præstans diligentiam in officio; Ex
trema sunt, ignavia ^{in iusticia} et πολυπραγμοσύνη; Paulus
de ea præcipit, 1. Thess. 4. cum iubet nos ex-
cellere hac in re, et ambitiose hoc tueri, et firmos
amantes quietis, et propria faciamus. Et Pe-
trus præcipit cauere, ne simus ἀλλοτριότροποι
παιδες, id est, ne curiose admisceamus nos alicuius
negocijs.

in Epist. 4. ca.
v. 9.

conclusio.

Hactenus recitavi distributionem virtutum,
de qua semper in conspectu sit hæc admonitio.
Rectissimè sumi species et ordinem virtutum
ex Decalogo. Deinde et hæc admonitio neces-
saria est. Virtutum alia simpliciter necessaria
sunt omnibus: Alia non necessaria. Necessarias
esse sciamus eas, de quibus extant præcepta in
lege diuina, quæ ad nos pertinent, et commina-
tiones, quæ vicijs contrarijs iram Dei denunciant,
ad Epist. 5. ant, de quibus inquit Paulus: Propter hæc ven-
nit ira Dei super omnes inobedientes.

Sunt autem necessaria, agnitio Dei, timor,
fides, dilectio Dei, confessio, gratiarum actio, in-
uocatio, cura tuendi ministerij, obseruatio cere-
moniarum, quas Deus instituit, sororij erga pa-
rentes et natos, obedientia erga magistratus, ius-
ticia erga proximos, sedulitas, veritas, castitas,
modestia,

modestia, temperantia, beneficentia, mansuetudo, sollicitudo. Non necessaria, ut heroica fortitudo, qualis fuit in Achille, aut similibus, quae etsi est magnum decus, tamen est singulare donum Dei, quod non paratur nostra industria. Sic virtus tantas non est omnium.

SECUNDVS *Secundi libri quatuordecim capita.*
LIBER.

DE IUSTITIA. *CAPITVLVS*

Iustitia vocabulum iusticie varie usurpatur, & virtus, quae sic nominatur, multas virtutes complectitur, ac valde prodest diuisiones & descriptiones recte tenere. Est autem triplex vocabuli usus.

Primum, saepe usurpatur nomen iusticie pro iusticia vniuersali, id est, pro obedientia iuxta omnes leges, ut cum dicimus, Aristidem esse iustum, id est, obedientem omnibus legibus. Sic saepe de iusticia legis usurpatur hoc nomen apud Paulum, & alibi: Non auditores legis, sed factores iusti pronunciantur, id est, obedientes legibus. Item: Feci iudicium & iusticiam, id est, turpia damnaui, & omnia recta facta approbaui.

Exordium in vlt. textu de p. ditionis huius d.

1. iusticia vniuersalis.

Rom. 2.

Psul. 119.